

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 5. (65.) évf.

9-10. szám, 1994 szeptember-október. Ára 150 lej.

Dr. Kovács Lajos az Unitárius Egyház 28. püspöke volt. 1972. március 19-én választotta meg a székeludvarhelyi Zsinati Főtanács egyhangú szavazattal s töltötte be ezt a tisztséget - első az egyenlők között -, önfeláldozó hűséggel és meleg emberséggel 1994. október 2-ig, halála napjáig.

1909. november 13-án született Kissolymoson, Hargita megyében. Lelkészi családból származott. Édesapja Kovács Lajos, édesanyja Kriza Ilona, Kriza János püspök unokája volt. Amint ő maga mondta, édesapjától a komoly életfelfogást, édesanyjától pedig a vidám kedélyt örökölte. Gyermek- és ifjúkorát Brassóban töltötte, ahol édesapja mint lelkész és a háromszéki egyházkör esperese szolgált. Itt végezte az elemi iskoláit és a középiskola első öt osztályát, majd a székeludvarhelyi unitárius gimnáziumban fejezte be középiskolai tanulmányait. A Brassóban eltöltött évek nagy hatással voltak a fiatal diákra, mert ekkor alapozta meg későbbi gazdag nyelvismeretét.

Pályaválasztásában is édesapja példáját követte, aki egész életében eszményképe volt, és így 1928-ban beiratkozott a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémiára, amelyen 1934-ben lelkészi oklevelet szerzett. Ezt követően az oxfordi Manchester College-ban két évet tanult, majd a strasbourg-i protestáns teológiai fakultáson folytatta tanulmányait. Itt 1938-ban teológiai doktorátust szerzett az újszövetségi szakcsoportból. Doktori tézisét Schweitzer Albert eszkatológiai szemléletéről írta.

Külföldi tanulmányai után, 1938-ban, Sepsiszentgyörgyön kezdte meg lelkészi szolgálatát, amely mindössze csak öt évet tartott, mivel 1943-ban az Egyházi Főtanács meghívta Teológiai Akadémiánk újszövetségi tanszékére rendes tanárnak. 1949-től az Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet bibliai tanszékének unitárius professzora-

Az igazak emléke áldott

ként dolgozott püspökké választásáig. A közel három évtizedre terjedő nevelői munkássága és a bibliakutatás újabb eredményeinek alkalmazása által megalapozta a Szentírás tudományos megismerését és hitbéli megközelítését a lelkészek egymást követő nemzedékeiben.

1948-ban családot alapított, felesége Vaska Klára volt, akivel annak 1993-ban bekövetkezett haláláig, 45 éven át meleg szeretetben és hűségben élt. Házasságukból két leánygyermekük született, Klára és Anikó. Idős korukat két unokájuk tette örömtelivé, Huba és Előd.

A Teológiai Intézet és egyház életében felelősségteljes tisztségeket töltött be. Tagja volt az Egyházi Főtanácsnak és az Egyházi Képviselő Tanácsnak. 1956-ban egyházi főjegyzőnek választották s egyben a Nyugdíjintézet elnöke is lett. Az egyház képviselőjében tevékeny szerepet vállalt és töltött be az IARF (Unitárius Világszövetség) életében. Már a II. világháború előtt több kongresszuson részt vett, 1969-től kezdve valamennyi kongresszus munkájába bekapcsolódott. A világszövetség Vezető Tanácsa tagjának választották, majd 1978-1981 között az elnöki tisztséget is betöltötte. Sokoldalú tevékenységének elismeréseként elsőként tüntették ki az 1978-ban alapított Schweitzer Albert emlékéremmel.

22 évre terjedő püspöki szolgálata alatt új szemléletet és lelkületet honosított meg az egyház vezetésében: a szeretet empátiáját. Hitének és életfelfogásának alapját a jézusi kettős szeretetparancs képezte, amelyet püspöki beiktatása alkalmával is beszéde alapigéjéül választott. De nemcsak tanított és prédikált róla, hanem meg is élte azt s egész lényéből és minden cselekedetéből sugárzott a szelídség és a szeretet derűje. Püspöksége alatt valamennyi egyházközségünket meglátogatta, örömmel és szívesen vett részt

a lelkeszi értekezleteken és egyházi gyűléseken, mert hívei és munkatársai között érezte igazán jól magát.

Az egyházvezetés gondjai és napi feladatai mellett - s mennyi gond tornyosult és hány súlyos kérdés vált megoldásra azokban az évtizedekben - jutott ideje a tudományos munkára is. Különösen a Jézus-élete kutatás foglalkoztatta, s jelentette meg ezirányú tanulmányait a Keresztény Magvetőben. De foglalkozott a kortárs teológiai irányzatokkal és képviselőikkel, s szívesen fordított műveikből is folyóiratunk részére.

1979-ben, hetvenedik születésnapján rendezett ünnepség zárószavaként egy szegény rabbi és szomszédja, a még szegényebb csizmadia történe-

tét mondta el, amelynek végső konklúziója, hogy amíg a gyertya ég, addig dolgozni kell. "Ezt mondhatom magamról én is, így szólt, amíg a gyertyám ég, amíg a gonviselő Isten nekem lelki, szellemi és testi erőt ad, addig kívánom teljesíteni az én nemes, szent hivatásomat. Addig, amíg a gyertya ég!"

Fizikai ereje és egészsége az utóbbi fél év alatt egyre gyengült, de lelke és szelleme ép és erős maradt mindvégig. Hisszük, hogy bár "ellobbant a gyertya", lángjának fénye, dr.Kovács Lajos tiszta hite, meleg szeretete és igaz embersége töretlenül lobog, "s nőttön nő tiszta fénye, amint időben s térben távozik", s szeretett egyházával és népével marad mint erőforrás és példa, utat mutatván a jövő felé.

Dr.SZABÓ ÁRPÁD

Temetés

Október 7-én, pénteken délelőtt ravatalozták fel püspökünk koporsóját a kolozsvári belvárosi templomban. A koporsó mellett a teológiai hallgatók álltak díszőrséget. A család itt fogadta a részvétnyilvánításokat.

A gyászistentiszteleten a hazai keresztény egyházak nagyszámú küldöttséggel képviselték magukat, élen a püspökökkel és főgondnokokkal, de ott volt a Teológiai Intézet tanári kara és sok hallgatója, a társadalmi és művelődési intézmények képviselői, a kolozsvári és székelykeresztúri unitárius gimnáziumok tanárai és diákjai, a Brassai Sámuel líceum tanárai és nagyon sok unitárius gyülekezeti tag Kolozsvárról és vidékről egyaránt. És velünk együtt gyásztaláltak a magyarországi testvéregyház küldöttsége, valamint az észak-amerikai és kanadai unitáriusok képviselői is.

A gyászistentisztelet 11 órakor kezdődött a szolgálatot vég-

zők és a lelkeszek bevonulásával, akik majdnem teljes számban jöttek el, hogy végbúcsút vegyenek főpásztoruktól. Ettől kezdve az esperesek vették át a díszőrséget a koporsó mellett, majd az istentisztelet alatt az öt egyházkör lelkeszei egymást váltották.

A 22. számú kezdőénekünk után az 57. számú ének jól ismert dallama szárnyalt a magasba: "Hozzád megyek Uram, hozzád megyek Uram, hozzád közel". Ezt követően dr.Szabó Árpád teológiai tanár imádkozott, majd dr.Erdő János főjegyző-püspökhelyettes mondott gyászbeszédet Zsolt 21,2-5 alapján.

A szószéki szolgálat után a részvétnyilvánító beszédek következtek. Elsőnek Gálfalvi Sándor egyházunk főgondnoka mondott búcsúbeszédet az Egyetemes Egyház részéről. Őt Szombatfalvi József csehétfalvi lelkesz, az Unitárius Lelkeszkör elnöke követte, aki a lelkeszek és hajdani tanítványok nevében beszélt. Zsákó Erzsébet az Unitárius Nőszövetség

elnöknője a négy évvel ezelőtt újraalakult Dávid Ferenc Egylet és a Nőszövetség kegyeletét és részvétét tolmácsolta.

A Magyarországi Unitárius Egyház nevében id.Bencze Márton főjegyző-egyházi elnök fejezte ki őszinte együttérzésüket és búcsúzott az anyaegyház főpásztorától. Az Észak-amerikai és a Kanadai Unitárius Univerzalista Egyház részéről Philip Hewett lelkesz búcsúzott.

A hazai egyházak képviselői közül elsőnek dr.Csiha Kálmán püspök az Erdélyi és Királyhágómelléki Református Egyházkerületek lelkeszei és hívei nevében mondott búcsúbeszédet. Őt Michael Gross főjegyző követte, aki az Ágostai Hitvallású Német Evangélikus Egyház nevében beszélt. A Zsinatpresbiteri Evangélikus Egyház részéről Kiss Béla főjegyző tolmácsolta részvétüket. A Római Katolikus Egyház képviseletében dr.Jakubinyi György gyu-

lafehérvári érsek fejezte ki együttérzésüket. A Román Ortodox Egyházat dr.Irineu Bistriteanu, a kolozsvári érsekség püspöke képviselte és mondott búcsúbeszédet. A Görög Katolikus Egyház részéről Botiza Ion lelkesz beszélt. A Protestáns Teológiai Intézet tanári testületének és hallgatóinak részvétét dr.Geréb Zsolt rektor tolmácsolta. A Vallásügyi Államtitkárság részéről Stefan Ionita tanácsos mondott búcsúbeszédet.

A 199. számú szoltárnak az örökkévaló Isten iránti hitünket és gyermeki bizalmunkat megvalló vizsgáztatásával ért véget a gyászszertartás, amely után megalakult a gyászmenet és hosszú, méltóságteljes sorban kísértük ki az egyház 28. püspökének koporsóját a Házsongárdi temetőbe. A sírnál Kolcsár Sándor marosvásárhelyi lelkesz-esperes mondott végső Isten hozzádot az örök pihenőre tért főpásztorunk, dr.Kovács Lajosnak, és áldotta meg a koszorúkkal borított sírhantot.

Gondolatok dr.Kovács Lajos unitárius püspök ravatalánál

Ha az Atlanti-óceán hullámai Franciaország partjaiból elsodornak egy darabot, azzal nemcsak Franciaország lesz szegényebb, hanem egész Európa is - írja Aragón.

Most, midőn az Unitárius Egyház Vezetősége nevében végbúcsút veszek Dr.Kovács Lajos néhai püspöktől, önkéntelenül jutnak eszembe ezek a sorok, hiszen ilyen az ember élete is, különösen, ha súlyos egyéniségről van szó. Márpedig elhunyt főpásztorunk személyiség volt.

Elmúlása nemcsak családjának jelent keserves, pótolhatatlan veszteséget, hanem féltve őrzött, szeretett egyházának, az Unitárius Egyháznak is. Hiszen, mint a teológiai tudományok tudós professzora, növendékei százainak lelkébe ültette el a tiszta erkölcs, az alázatos egyházzolgálat nemes parancsát.

Huszonkét évi főpásztori működése alatt, mint jó kapitány, biztos kézzel vezette Egyházunk hajóját az élet többször viharos, mint csendes vizén és bölcsességével, megfontoltságával mindig sikerült kifognia az ártó vihart a megtépett vitorlákból.

De elmúlása súlyos veszteség népünknek is, amelyből ő is vétetett. Munkájában soha nem került szembe egymással egyháza és népe szolgálata, hanem kiegészítette egymást. Következésképpen küzdött az igazságtalanul elvett egyházi javak és iskolák visszaszerzéséért, mert tudta, hogy a "a templom és az iskola" közös munkássága egyetlen biztosítéka nemzeti megmaradásunknak. Csak ezek keretében őrizhetjük meg anyanyelvünket, nemzeti kultúránkat, nemzetiségi identitásunkat.

Meggyőződésem, hogy Főpásztorunk halála veszteséget jelent az Unitárius Világszövetségnek is, hiszen tevékeny szerepet vállalt annak munkájában és az itt kialakított kapcsolatait sikeresen tudta gyümölcsöztetni egyháza és népe szolgálatában.

Koporsója mellett el kell mondanom azt is, hogy jelen pillanatban szól a székelykeresztúri kétszáz éves unitárius gimnázium kis harangja, amely volt diákját siratja, akit oly szellemi táplálékkal látott el, hogy annak ereje a püspöki székhelyig emelte a vidéki kisdíjakot. Ezért töltötte el örömmel és meglepedettséggel a kolozsvári és székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumok beindulása, ahol negyvenhat évi kényszerszünet után az unitárius kollégiumok ősi törvénye szellemében "egy véka tudomány mellé" újra "egy köböl erkölcsöt" nyújtanak.

Mindezekon túlmenően úgy érzem, akkor hajtjuk meg emléke előtt legmélyebben az elismerés zászlaját, amikor elmondhatjuk, hogy igaz, jó ember volt, akinek tetteit az igazságba, a jószágba, és a szeretetbe vetett hite határozta meg. Az e gyökerekből táplálkozó életműve aranybetűkkel írta be nevét az erdélyi nagy püspökök díszes sorába.

Szeretett Főpásztorunk! Mindannyian tudjuk, akik ravatalod mellett állunk, hogy a mennyei üzenet neked is szól: "... jó és hű szolgám voltál" ... "menj be a te uradnak örömébe". Pihenésed legyen csendes, emléked áldott!

GÁLFALVI SÁNDOR
főgondnok

Gyászoló család, végtisztességet tevő gyülekezet!

Végtelen fájdalommal kell elfogadjuk a valóságot, hogy templomainkban és múltunknak fájó panteonjaiban gyakran csendül az ősi zsoltár, bibliai himnusz, méltató szó, mindaz mi elköltöző szeretteinket, egyházunknak, népünknek nagyjait megilleti. Tudomásul kell vegyük, hogy lassan megváltozik körülöttünk a világ, de e megváltozott világban megmarad-e az önzetlen szeretet, emberi tartás, egyházi és népi értékeink megőrzéséért érzett felelősség?

A halál közelsége mindig fájdalmat, bánatot hoz emberi szívünkbe, de lelkünknek csodálatos hitvilágán át a gondviselő Isten megérinti lelkünket és megvigasztal - a halál csak egy mozzanata a létezésnek mint ahogy az a születés, és mozzanata a létezésnek, maga az élet. Tudatosítja bennünk a gondviselő Isten, hogy születésünktől kezdve egy kicsit szüntelenül meghalunk, hogy egy magasabb rendű életnek, új életnek helyet adjunk.

Meghal a gyermek bennünk, hogy a tudományokért, a szellemi kincsekért rajongó ifjú megszülessen.

Meghal az ifjú, amikor elfogadja a sokszor szenvedéssel járó, de családért, egyházért, népért felelősségteljes felnőtt életét. Amikor ezeket a kis meghalásokat örömmel és teljes szívből elfogadjuk, az új élet - az önfeláldozó szeretet dicsősége - mindenképpen megvalósul.

Mi lelkészek, a Főtisztelendő Püspök Úr egykori tanítványai, ezt az önfeláldozó szeretetet tapasztaltuk meg, amikor így tanított: Legyünk mindig a tiszta jézusi evangéliumnak nemcsak hirdetői, de megélői is. Munkálkodjon bennünk mindig az unitárius kereszténység szelleme: a szelídség, jószág és szeretet.

Az önfeláldozó szeretetet éreztük mindig, amikor mosolygó arccal megbocsátott és szólt: Az erkölcsöt ne viseljük ünneplő ruhaként, és csak vasárnap - mindennapi szavunknak és cselekedeteinknek meghatározója legyen.

Mikor az Egyetemes Unitárius Lelkéször nevében búcsúzom, kérem a gondviselő Isten, adja, hogy ennek az önfeláldozó szeretetnek dicsősége és áldása ragyogja be és tegye áldottá életünket. Főtisztelendő Püspök Úrnak pihenése legyen csendes, emléke áldott!

SZOMBATFALVI JÓZSEF
az Unitárius Lelkéször elnöke

Tisztelt gyászoló gyülekezet!

Megrendülve állok a ravatal mellett, amikor egyházi egyesületeink nevében búcsúzó szerett főpásztorunkól, aki oly sok szeretettel támogatta a negyven évi tetszhalából Phoenix-madárként újaréledő szervezeteink, egyháztársadalmi életünk öntevékeny munkacsoportjait.

Búcsúzik a 110 éve alapított Dávid Ferenc Egylet, mely felolvasó ülésein a ma emberének égető kérdéseire keresi a lehetséges válaszokat, valamint az Unitárius Nők Országos Szövetsége tagszervezeteivel együtt, melyek az egymás felé vezető hidakat építik, egymás lelki és anyagi támogatását igyekeznek megvalósítani. És búcsúzik a maga sajátos útját kereső Ifjúsági Egylet, jövendőnk letéteményese. Mindnyájan közös célért dolgozunk: unitárius hitünk megélésével közösséget teremteni, önazonosságunkat megőrizni, haladó hagyományainkat továbbfejleszteni, egyszerűen: megmaradásunkért dolgozunk. Ennek útjait keressük. Engedtesse meg, hogy idézzem Főtisztelendő Úr egyik szívhez szóló prédikációjának egy részletét, mikor Mária és Márta történetének kapcsán így szólt: "Munka és hit, kötelelességteljesítés és Istenben való feltétlen bizalom az ember életében csak együtt jelentenek magasrendű értéket. Itt a földön, felebarátaink körében, társadalmi és egyházi életünkben kell köteleseégeinket maradéktalanul elvégeznünk, az üdvöt elsősorban itt, a földi életben kell a legfőbb jézusi parancsolatok szüntelen hallgatásával és cselekvésével keresnünk és megtalálnunk."

Emlékét legméltóbban úgy őrizhetjük meg, ha tanításait szívünkbe vessük, és követjük. Istenünk, mennyei jó Atyánk, köszönjük, hogy Őt adtad nekünk! Nyugalma legyen csendes, emléke áldott.

ZSAKÓ ERZSÉBET
az UNOSZ elnöke

Elhunyt püspökünkre emlékezem

Megpróbáltatást jelentő évtizedeken át vezette és tartotta magas erkölcsi szinten egyházunk életét, mintegy átsugározva rá az Őt jellemző higgadt, nyugodt, megfontolt életszemléletét.

Tette ezt belföldön, külföldön fáradhatatlan energiával, melyre csak azok hivatottak, kik nagy és nemes cél szolgálatában álltak. Ez a tudat volt kiapadhatatlan energiája.

Testi és lelki erőfeszítést igénylő munkáját könnyítette több idegen nyelv ismerete, az őt körülvevő munkatársainak hűsége, mindenekelőtt családi életének meghittsége.

Legfőbb sajátossága veleszületett, de tudatosan is továbbképezett ember- és egyházszeretete, legfőbb értéke épp annak a magas hivatásnak, amit püspöki minősége jelentett.

Ezt a legnagyobb emberi értéket nem zárta önmagába, sőt, teljes odaadással szórta egyháza, hívei, sok szenvedésen átment kisebbségünk felé.

Megnyugtatólag hathatott rá, hogy püspöki kiszálásaikor ezt mint jól kamatozó kölcsönt kapta vissza híveitől, kiknek történelmi adottsága nem maradt adós az iránt, aki szeretettel fordult feléjük.

Öröm emlékét minden egyházi felszólalásomnak, amit mindig az ő tekintélyének elismerésével kezdek, hogy magam se maradjak lélekben adósa.

Emlülása nagy feladat elé állítja egyházunkat, mer helyét legjobb adottságú és a valláserkölc magaslatán álló utód kell, hogy elfoglalja, azzal a tudattal, hogy nem öncélt követ, s nem csupán egyházi hivatást, hanem ennél jóval többet: egy fennkölt, helytálló, senkit nem bántó, de kötelességét felemelt fővel teljesítő nemzeti hivatást is.

Dr.FAZAKAS MIKLÓS
ny.ügyvéd-alkotmánybíró

d. dr. KOVÁCS LAJOS
28-ik erdélyi unitárius püspök /1972-1994/ emlékére

IMA

ima
kis
lányomnak
messze
haza
az összehúzott
harangok
dallamára

Kolozsvár, 1994. október 7.

ne tagadd meg

ne --	több --	mint --	olyan --	csak --	adtad --
tagadd --	mint --	mese --	mint --	mint --	engedd --
meg --	mese --	a --	meg --	fél --	nevessek --
még --	mint --	fél --	szokás --	fohász --	mi --
a --	már --	elem --	ez --	s ha --	előtt --
régi --	szokás --	majd --	im --	még --	én --
verset --	több --	nem --	már --	még --	még --

sír --	vogymunk --	telt --	o --	s a --	itten --
ni --	isa --	túl --	o --	férfi --	ki --
kezdek --	por --	éli --	atyánk --	hon --	nem --
mert --	és --	ne --	ll.	fi --	fér --
sírni --	hammu --	felejts --	O --	bú --	meg --
fogok --	vagyunk --	L-t --	te --	ott --	csak --
nem --	hadd --	és túl --	gyász --	L --	te --
vitás --	mondjam --	éli --	fel --	teneg --	veled --
és --	azt --	a --	jelen --	hol --	nagy --
sír --	hogya --	ne --	tő --	ki --	isten --
ni --	álmodunk --	felejtset --	és --	írhatod --	nem --
fogunk --	s közöld --	nem --	mindig --	magad --	látott --
nem --	jó --	biztos --	újra --	valahol --	még --
hibás --	velük --	hogya --	kezdő --	bár --	ilyet --
leg --	ezt --	ki --	vagy --	egyszer --	a --
főnebb --	a verset --	ki --	csuvasz --	kényelmesebben --	világ --
fog --	mint --	maga --	álom --	mint --	és --
csikorgatás --	eszmélést --	a --	fej --	jézus --	nem --
még --	mit --	sírján --	tő --	kis --	termett --
főnebb --	isten --	mert --	és --	keresztnek --	e --
csak --	vert --	föld --	csupasz --	kiiirhatod --	föld --
ön --	meg --	ez --	álom --	a volt --	ily --
ámitás --	mint --	a lét --	rejtő --	életet --	orchideát --
leg --	atya --	föd --	és --	soha --	eszmét --
főnebb --	szokta --	és --	csikas --	többé --	puritánabb --
csak --	a fiát --	ennyi --	állam --	csak --	dantét --
föl --	tékozló --	soha --	rezgő --	egyetlen --	komédiát --
oldozás --	és --	se --	vagy --	egyszer --	fagyban --
tudhatod --	lám --	szabad --	főnebb --	hol --	virágzó --
mi --	össze --	L --	L --	úr --	álmot --
ez --	tört --	feledni --	rejtett --	az --	békét --
állítás --	vásár --	oly --	ó --	élet --	oféliát --
leg --	fiát --	biztos --	hol --	a --	szívja --
főnebb --	s egy --	szítás --	túl --	nyug --	sírját --
tán --	ne --	vén --	a --	díj --	föld --
egy --	felejts --	kaszás --	menj --	csak --	eső --
ásítás --	L-t --	ne --	is hó --	nyug --	pipáját --
menny --	aki --	gondold --	hol --	szék --	a világ --
és --	ím --	hogya --	menny --	egy --	békéjét --
csak --	már --	E --	és --	pohár --	holt --
ki --	mi --	L --	menj --	bort --	virág --
árusítás --	előtt --	múlás --	csak --	be --	a --
leg --	L --	de --	egy --	nyugodtan --	holt --
főnebb --	hervad --	mi --	tő --	meg --	nem --
tán --	a --	előtt --	mennyei --	intnék --	volt --
valaki --	sírján --	mi --	útra --	innék --	ban --
más --	mi --	meghalunk --	lejtő --	a --	mint --
s még --	előtt --	nem --	ahol --	szív --	egy --
mi --	mi --	tudhatjuk --	csak --	itt --	reméij --
előtt --	vég --	hogya --	egy --	lenn --	beszélj --
rád --	kép --	mi --	a --	a nép --	esti --
gondolok --	kibírnád --	mért --	nemtő --	a hit --	mese --
ott --	itt --	vagyunk --	s mindig --	az isten --	csupán --
nagyon --	sose --	talán --	késik --	úgy --	nem sokk --
fenn --	mondta --	talán --	a --	mint --	nem --
az --	élte --	még --	mentő --	tordán --	volt --
angyalok --	kínját --	mi atyánk --	s tán --	csak --	és --
nehogy --	mag --	L --	akkor --	egyszer --	nem --
azt --	élte --	suttoghatjuk --	is --	járt --	is --
higyjék --	csendben --	mi --	se --	az --	lesz --
kivagyok --	maga --	vagyunk --	ól --	isten --	kevés --
gondolják --	zsírján --	ne --	ha --	s előd --	ámen --
azt --	mi --	felejtse --	találkoznánk --	lett --	
hogya --	gyertya --	el --	egyszer --	hazánkban --	Brassó, 1994
álmodok --	ím --	hogya --	valahol --	a sitten --	október 12.
nehogy --	most --	ki --	ahol --	a régi ég --	
azt --	látzat --	szabad --	egyremegy --	mi --	SZÁSZ FERENC
mondják --	híjján --	ne felettesd --	az --	más --	lelkész
mink --	L --	L-t --	egyszeregy --	lesz --	

Dr. Ferencz Józsefre emlékezünk. (1908 - 1994)

1994. szeptember 20-án életének 86. évében elhunyt Dr. Ferencz József, a Magyarországi Unitárius Egyház nyugalmazott püspöke.

1908. augusztus 30-án született Dicsőszentmártonban. Édesapja dr. Ferencz Ákos, édesanyja Serényi Vilma volt. Nagyapja Ferencz József unitárius püspök.

Elemi iskoláit a dicsőszentmártoni állami iskolában végezte, majd Kolozsvárott az Unitárius Kollégiumban folytatta középiskolai tanulmányait, ahol 1926-ban érettségizett.

Felsőfokú tanulmányait 1926 őszén kezdte meg a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián, és a helyi tudományegyetem bölcsészkarán. Az 1928-29. tanévben egyháza révén a bécsi magyar Collegium Hungaricum tagja, és a bécsi bölcsészeti és teológiai fakultáson

hallgatott előadásokat. Az 1929-30-as tanév első felét a marburgi protestáns egyetemen hallgatta, itt készítette el teológiai szakdolgozatát is.

1930-31-ben Párizsban és Genfben tanult teológiát.

1931. szeptember 1-én dr. Boros György püspök egy évre Budapestre nevezte ki helyettes lelkésznek, a Manchesterben tanuló Pethő István lelkész helyett. Egy év után, dr. Csiki Gábor mellett helyettes lelkész lett, a budapesti Hőgyes Endre utcai templomban.

1934-35-ben az angliai Oxfordban folytatta egyháztörténelmi tárgyú tanulmányait.

1937. január 1-től központi missziós lelkész- és előadó-titkár volt.

1937-ben házasságot kötött Kaáli Nagy Magdával. Házasságukból egy leánygyermek született.

1945 után világi pályára lépett. A világi pályán eltöltött mintegy 12 év alatt sem szakította meg egyházával a kapcsolatot, 1945-1957 között mint budapesti gondnok, 1951-1971 mint főgondnok szolgálta egyházát.

1969-ben a chicagói Meadville/Lombard teológiai intézet vendégprofesszora volt, ahol teológiai doktorrá avatták.

1971. októberében a Magyarországi Unitárius Egyház püspökévé avatták és 17 éven keresztül, 1988-ig, nyugalmra vonulásáig püspökként szolgálta egyházát.

1972-től 1993-ig elnökségi tagja volt az IARF-nek, az Unitárius Világszövetségnek.

1971-től 1989-ig a magyarországi Unitárius élet felelős szerkesztője volt.

Tizenhét évre terjedő püspöki szolgálata alatt egyházát a jézusi úton vezette, kiváló intelligenciával és diplomáciai érzékkel.

Pihenése legyen csendes. emléke áldott.

-ács-

Garai Gábor

PÉLDÁZAT A SZERETETRŐL

*A szeretetet szét kell osztani
az emberek között - hogy el ne fogyjon.*

*Azért teszel félre egy maroknyi kovászt,
hogy kenyeret kelessz és süss belőle,
s azzal egész házanéped jóllakassad.*

*Ha nem őrzöl meg egy kevés kovászt
utoljára dagasztott kenyeredből,
tékozlásod bélyegét éget
homlokodra, és sorra elhagynak híveid.*

*Utolsó falás kenyered akár
tűzbe is vetheted; ha kovász
ég el, éhenvész házőrző kutyád is.*

*Ha nem adsz - vagy ha nem kérsz cse-
rébe
kovászdért - kovászt, s a szomszédod
is így tesz,
egész országok elnéptelenednek.*

*(Persze, a kovász se mindent keleszt
meg,
ha sárba gyúrod, abból nem kenyér lesz:
nem osztja szét s nem őrzi meg magát.)*

*A szeretetet szét kell osztani,
mert természete szerint oszthatatlan;
mikor már másnak nem jut,
magadnak sem marad belőle.*

JAMES LUTHER ADAMS (1901 - 1994)

Élete egyszerre indult a 20. századdal s együtt élte azokat a megrázó tapasztalatokat, amikor világokkal és élettelkel biztosnak hitt értékrendszerek omlottak össze, hogy aztán a reménytelenségek mélységei felett az ember öneszmélése és magáratálalása új világot teremtsen. Adams azon kevesek közé tartozott, aki nem új értékeket akart adni az új tájékozódáshoz, hanem a régiek valóság-tartalmának adta vissza hitelét s erősítette meg a bennük való hitet. De nemcsak kortársunk volt ő az azonos tapasztalatok körvonalazta életközösségben, hanem a mienk volt, hozzánk tartozott az azonos gondolkodás és hit eszmei és szellemi közösségében is.

Neve alig ismerős az erdélyi unitáriusok számára, pedig hatása felmérhetetlen. Nemcsak a tengeren túl, de Európában sem merült fel olyan kérdés a hit és erkölcs, s azoknak társadalmi vetülete terén, hogy ő ne foglalt volna állást, s véleménye mindig eligazító és iránymutató volt. De különösen az amerikai unitárius gondolkodás formálásában volt meghatározó szerepe. "Senki más nem volt olyan hatással az amerikai unitárius-univerzalista mozgalomra ebben a században alkotó gondolkodással és szenvedélyes tettekkel, mint James Luther Adams" - írja egyik méltatója. Egykori tanítványa, majd munkatársa George H. Williams szerint "Adamsot majd úgy fogják értékelni, mint a nagy triumvirátus egyikét. Channing volt a lelkész, Bellows a kontinentális egyházépítő és Adams a professzorok professzora és a lelkészek lelkésze. Mindenikük uralkodó személyisége az unitárius mozgalom egy-egy félszázadának, 1825 és 1975 között."

Fundamentalista keresztény vallásos környezetben született és nőtt fel, és valóban hosszú utat tett meg nemcsak térben és időben, amíg eljutott a szabadelvű unitárius hit birtoklásáig. A Minnesota-i egyetemen bölcsészeti fokozatot, majd a Harvard egyetem teológiai fakultásán lelkészi oklevelet szerez, 1927-ben. Már fiatal lelkészként cselekvő részt vállalt egyháza életében. Kezdemé-

nyezésére megalakult az Értékelő Bizottság, amely Frederick M. Eliot irányításával új alapokra helyezte a válságban levő unitárius mozgalom intézményes és belső hitéletét. A bizottság meglátásait ő fogalmazta meg. Az unitáriusok egy új korszak előtt címen, s ez programjával határkövet jelentett az egyház újkori történetében.

Közben külföldön is folytatja tanulmányait, először a marburgi egyetemen tanul, majd 1935-36-ban Strasbourgban találjuk, ahol tanuló társas és barátja lett néhány püspökünknek, dr. Kovács Lajosnak. Itt különösen Rudolf Otto és Albert Schweitzer voltak rá hatással. Otto az Isten országáról alkotott új felfogásával, amelyet Adams a szabadelvű vallás bibliai megalapozásának tekintett, Schweitzer pedig gyakorlati kereszténységével és erkölcsi értékrendszerével.

1936-tól élete új irányt vett, bár ezután is megmaradt lelkésznek, hivatása főirányának a nevelést és a tudományos munkát tekintette. 1936-1957 között a Meadville/Lombard Teológiai Főiskolának és a Chicago-i Egyetem fakultásának a professzora. 1945-ben itt szerzett doktori fokozatot. 1957-1968 között a Harvard Egyetem teológiai fakultásán a vallás és társadalom kar professzora és dékánja. 1968-1972 között Bostonban az Andover Newton Teológiai főiskola érdemes professzora, majd 1972-1976 között ismét a Chicagó-i Egyetemen tanít s egyben a Meadville/Lombard teológia érdemes tanára is.

Negyven év a felsőfokú nevelés és tudományos lelkészképzés szolgálatában. Egy emberöltőnek is beillő idő, amelynek gazdagságát és hatását egyik tanítványa hétszáz oldalas doktori dolgozatban mérte fel. Gazdag áramlású folyamként jelentek meg tanulmánykötetei. De ott volt az előadói emelvényen is, alig volt olyan egyetem és tudományos intézmény Amerikában, de máshol is, amelyik ne hallgatta volna szívesen Adamsot: Oxford, Manchester, Marburg, Berlin, Bern, Padua egyetemei mellett Izraelen és Közép-Keleten keresztül Japán és India tudományos világa is tanult tőle az emberi élet céljáról és társadalmi elkötelezettségéről.

Mert Adams nem a kutatás elefántcsont-tornyába rejtőzködő tudós típusa volt, hanem a cselekvő emberé, aki benne élt a kortárs társadalomban és meg volt győződve arról, hogy az élet előbbre vitelét csupán a kérdések cselekvő megválaszolásával lehet szolgálni. Ő a szolgáló ember modern típusa. 1945-ben ott volt azok között az amerikai tudósok között, akik, Szilárd Leóval az élen, először emelték fel tiltakozó szavukat az atombomba ellen. De nem volt olyan kérdése az ellentmondásoktól feszülő amerikai társadalomnak vagy az emberiségnek, amelyik ne érdekelte volna őt és ne próbálta volna előbbre vinni teljes odaadással azok megoldását.

Ő azonban nem pusztán társadalmi reformer volt, az életet mélyebb összefüggéseiben vizsgálta s a megoldást a vallásos hit síkján kereste. mert ő elsősorban szabadelvű, unitárius teológus volt, akinek nagy érdeme, hogy gondolkodásán és cselekvő hitén keresztül szorgalmazta a megújulást, s az unitárius vallás gyökereinek újrafelfedezése által vissza akarta helyezni azt a régi alapokra, amelyek nem mások, mint a radikális reformáció öröksége, az Evangélium és a keresztény jelleg.

Lelkisége és szelleme velünk marad, s hisszük, hogy hatni fog a mi tájainkon is.

Dr. SZABÓ ÁRPÁD

A GLOBÁLIS ETIKA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK IDŐSZERŰSÉGE

A Világvallások Parlamentje 1993-ban ülésezett Chicagóban, amelyen 6000 küldött vett részt. Az egybeültek a Parlament fennállásának 100. évfordulóját is ünnepelték.

A fő cél a vallások közötti megértés és együttműködés előmozdítása volt. Hans Küng és Karl-Josef Kuschel teológusok kezdeményezésére egy *globális etika* megvalósításának a lehetőségét körvonalazták, amelyet Nyilatkozat formájában minden résztvevő elfogadott.

Ennek egy rövid Bevezetés címen ismeretes változatát közöljük az angol unitáriusok lapjából magyar fordításban.

A világ haldoklik. A haldoklás annyira átfog mindent és annyira előrehaladott, hogy kénytelenek vagyunk annak okait megnevezni, azért, hogy a fájdalom mélységét világosságra hozzuk.

A béke elkerül bennünket ... bolygónkat pusztulás fenyegeti ... embertársaink félelemben élnek ... a nő és férfi elidegenedett egymástól ... gyermekek halnak meg.

MINDEZ ISZONYATOS!

Elítéljük a Föld ökoszisztémájának a kihasználását.

Elítéljük a szegénységet, amely elfojtja az élni akarást, az éhséget, amely erőtlenné teszi az emberi testet; a gazdasági egyenlőtlenségeket, amelyek nagyon sok családot pusztulással fenyegetnek.

Elítéljük a nemzetek társadalmi zűrzavarát; az igazságosság semmibe vevését, amiatt állampolgárok kerülnek a társadalom szélére; a közösségeinket fojtogató anarchiát; a gyermekek halálát az örült erőszakos megnyilvánulások következtében. Különösképpen elítéljük a vallás nevében gyakorolt agresszivitást és gyűlöletstítást.

A HALDOKLÁST EL KELL KERÜLNI!

Elkerülése egy új etika érvényesítése által lehetséges. Ez az etika jobb egyéni és globális rend megteremtésének a lehetőségét kínálja fel, az egyént megvédi a kétségbeeséstől és a társadalmakat a káosztól.

Nők és férfiak vagyunk, akik különböző világvallások tanításait és gyakorlatait öltöttük magunkra az idők folyamán.

Hirdetjük, hogy a vallások tanításaiban olyan alapvető értékek vannak, amelyeknek a segítségükkel megformálhatók a globális etika alapjai.

Hisszük, hogy egy visszavonhatatlan és feltétel nélküli erkölcsi norma érvényesül az élet minden területén, a családokban, a közösségekben, a fajoknál, a nemzeteknél és a vallásoknál. Már korábban is léteztek az emberi viselkedést szabályozó vezérelvek, amelyek a világvallások tanításaiban gyökereztek és ezek feltételei egy fenntartható világrendnek.

KINYILVÁNÍJTUK:

Mi függőek vagyunk. A személyes jólét a közösségi jóléttől függ, éppen ezért tisztelettel kell viseltetnünk minden élő iránt: emberek, állatok, növények, és tiszteletünk kiterjed a Földre, a levegőre, a vízre, a talaj megőrzésére.

Személyes felelősséggel tartozunk mindazért, amit teszünk. Minden döntésünk, cselekedetünk vagy elmulasztott tettünk következményekkel jár.

Gondoskodnunk kell másokról, hogy azok is gondoskodjanak rólunk. Elkötelezettséget vállalunk, hogy tiszteljük az életet és a méltóságot, egyénileg még a különbözőségeinkben is, úgy, hogy minden ember humánus, megkülönböztetés nélküli elbánásban részesüljön. Türelemre és megértésre van szükségünk.

Képesek kell legyünk megbocsátani, tanulni a múltból, de nem lehetünk a gyűlölethöz táplálkozó emlékezés rabszolgái. Ki kell nyitnunk szívünket egymás előtt, el kell tekintenünk kicsiny különbözőségeink felett, a világ közösség érdekéért és gyakorolni kell a szolidaritást és az egymáshoz tartozást.

Az emberiséget a saját családjainknak tekintjük. Töreksznünk jók és segítőkészek lenni. Nem élhetünk csak önmagunknak, sőt szolgálunk kell másokat, nem feledkezve meg a gyermekekről, az idősekről, a szegényekről, a szenvedőkről, a testi-lelki-szellemi fogyatékosokról, a menekültekről, a magányosokról. Egyetlen személyt sem tekinthetünk másodlagos polgártársnak és senkit sem szabad semmilyen vonatkozásban kihasználni. Egyenlő kapcsolat kell legyen a férfi és nő között. Nem követhetünk el szexuális erkölcsatlenséget, önmagunk mögött kell hagynunk az uralkodás és a visszaélés minden formáját.

Elkötelezzük magunkat egy erőszakmentes, tiszteletlen, igazságosságon és békességen alapuló kultúra megvalósítására. Nem fogunk elnyomni, bántani, kínozni vagy megölni más embert, és nem folyamodunk erőszakhoz különbözőségek érvényesítéséért.

Egy igazságos társadalmi és világrend megvalósítására törekszünk, amelyben mindenkinek egyenlő esélyei vannak saját érdekeinek az érvényesítésére. Öszintén kell beszélünk és cselekednünk, szeretettel törődnünk mindennel, kerüljük az elítéleteket és a gyűlöletet. Nem szabad lopni. Túl kell lépünk a hatalom, a tekintély, a pénz és a fogyasztás iránti kapzsiság uralmán egy igazságos, békés világ megvalósításáért.

A földi lét nem változtatható jobbá anélkül, hogy ne a személyek öntudatát változtatnánk meg. Sürgetjük a lelki-szellemi növekedést az imádkozás, a meditáció és a pozitív gondolkodás által. Kockázatok és áldozatvállalások nélkül nem változtatható meg alapjaiban jelenlegi helyzetünk. Ezért elkötelezzük magunkat ennek a globális etikának a megvalósítására, azért, hogy megértsük egymást; egy gondoskodó társadalmi békét ápoló és természettel barátságban élő életútra lépünk.

Felhívunk minden embert, legyen az vallásos vagy nem, kövessen minket!

Fordította: Dr. REZI ELEK

A MÁSODIK TEOLÓGIAI KONFERENCIA BUDAPESTEN

1994. október 14-16. napjain a Magyarországi Unitárius Egyház teológiai konferenciát rendezett a budapesti Nagy Ignác utcai unitárius egyházközség gyülekezeti termében. A konferencia központi témája az unitárius vallás istentanának kérdéskörét ölelte fel.

Az elmúlt év októberében megrendezett teológiai konferencia hagyományt teremtett és az idei így "már" a második rendezvény, amelynek, reméljük, további folytatása lesz az elkövetkezendő években.

A konferencián magyarországi és erdélyi unitárius lelkészek, teológiai tanárok, világi képviselők, valamint szép számú hallgatóság vett részt. Egyházunk részéről jelen voltak: Dr. Szabó Árpád és e sorok írója, teológiai tanárok, András György és Mikó Lőrinc előadótanácsosok, Báró József és Székely Miklós esperesek, Szombatfalvi József, Rázmány Csaba, Kis Károly lelkészek, valamint a székelykeresztúri egyházközség gondnoka.

A konferenciát megelőző délutánon, október 13-án, a Romániai Magyar P.E.N. Club, a Magyar P.E.N. Club, a Friedrich Naumann Alapítvány és a Magyarországi Unitárius Egyház rendezésében Szabédi László emlékestre került sor a budapesti Nagy Ignác utcai unitárius templomban. A megjelenteket Orbókné Szent-Iványi Ilona lelkész údvözölte, majd Hubay Miklós a magyar P.E.N. Club elnöke mondott bevezetőt. Ezután Kántor Lajos, Lászlóffy Aladár és Gálfalvi Zsolt előadásai következtek. Az emlékest szépségét Jancsó Adrienne, valamint a szabédi Unitárius Ifjúsági Egylet tagjainak szavai - Kecskés Gyöngyvér vezetésével - emelték.

Október 14-én, pénteken reggel kilenc órakor Bencze Márton püspökhelyettes áhítata után Szász János lelkész megnyitotta a konferencia munkálatait. Ezen a napon a következő előadások hangzottak el, amelyeket élénk megbeszélések követtek: dr. Somogyi László: Az Őszövetség istenfogalma, a korreferátumot Orbókné Szent-Iványi Ilona készítette; dr. Sztankóczy Zoltán: Jézus istenhite; dr. Szabó Árpád: Isten tulajdonságai, a korreferátum készítője Kis Károly. Délután kerekasztal megbeszélés volt a teológia időszerű feladatairól.

Október 15-én a reggeli áhítatot Báró József esperes végezte. Az előadások sorrendje a következő volt: Orbókné Szent-Iványi Ilona: Az Imago Dei, mint a keresztény erkölcs megalapozása, korreferátumot mutatott be ezzel kapcsolatosan Kászoni József; Nyitrai Levente: Az erendő bűn helye a keresztény tanításokban; dr. Rezi Elek: A rossz problémájának teológiai értelmezése, a korreferátumot Székely Miklós tartotta.

Délután megbeszélés következett a konferencia eredményeiről. A vélemények megegyeztek abban, hogy eredményes konferenciának voltunk a résztvevői. Gazdagodtunk szellemileg és lelkileg, megtanultunk egymásra

figyelni és a közös cél érdekében együttműködni. Az a meggyőződés hatotta át a résztvevőket, hogy az unitárius és szabadelvű kereszténységnek van mondanivalója a ma világában és segítséget tud nyújtani a ma emberének Isten kereső törekvéseihez. Világossá vált, hogy egyes teológiai fogalmakat újra kell értelmezni és a ma emberének a nyelvére kell "lefordítani". Annál is inkább, mert minden elmélet értéke annak gyakorlati hasznától függ.

A megbeszélésen előtérbe nyomult az ifjúság vallásosságának, egyháztudatának a problémája. Az információ-zuható világában, a sodródó társadalmi bizonytalanságok közepette új gyakorlati módszerekre van szükség vallásosságuk mélyítésére és egyháztudatuk tisztázására. Ezen a területen különösen nyitottak, megértők és rugalmasak kell legyünk.

A konferenciát Lőrincz Ernő főgondnokhelyettes szavai zárták.

Október 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Nagy Ignác utcai templomban a szászéki szolgálatot dr. Szabó Árpád teológiai tanár végezte. Az istentisztelet keretében került sor a magyarországi Unitárius Egyház zászlójának a felavatására, ünnepélyes keretek között. Kérjük a jó Isten, hogy tartsa meg a Magyarországi Unitárius Egyház "zászlóajnyi" népét.

Dicséret illeti a konferencia megrendezésében nagy szerepet vállaló ifj. Bencze Márton egyházi titkár, valamint a figyelmességet és vendégszeretetet biztosító nők és férfiak munkáját.

Amikor mi, az erdélyi résztvevők köszönetünket tolmácsoljuk a konferencia megszervezéséért, egyúttal reményünknek is hangot adunk: Viszontlátásra a harmadik teológiai konferencián!

Dr. REZI ELEK

Pákolitz István

GYÖKÉR

Szeretet

Szeretet

*Zuzmara csipkézte
leveled*

Szeretet

Szeretet

*Jégeső cífrázta
friss virágkelyhedet*

Szeretet

Szeretet

*Félérett gyömolcsók letépték
a felnőtt-gyerekek*

Szeretet

Szeretet

*Talán még megmaradt
sértetlen megmaradt
szívünkéből kibajtó
újra is
azért is kibajtó
elpusztíthatatlan
gyökereid*

Szeretet

Szeretet

ELMÉLYÜLŐ TESTVÉRI KAPCSOLAT

Egyre több egyházközségünk gyümölcsöző kapcsolatairól kapunk híradást a Keresztény Magvető, Unitárius Közlöny hasábjain. Ezeknek a kapcsolatoknak nagyon örülünk, hisz tudjuk, hogy ezek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy szellemileg, erkölcsileg, de nem utolsó sorban anyagiakban is előbbre jussunk. Azok a közlések, amelyek megjelentek 1990-től napjainkig, arról beszélnek, hogy testvérgyülekezeteink milyen hatalmas áldozattal járultak hozzá egyházközségeink és híveink megsegítéséhez, templomok építéséhez, javításához. Egy szó sem esett azokról, hogy a csomagozások, a testvérgyülekezeti látogatások, ajándékozások milyen keresztet tettek a lelkesek, gondnokok, egyházközségi vezetők vállára, gyanúsításoknak, kellemetlen perceknek, álmatlan éjszakáknak vannak kitéve, hogy megérdemelten vagy érdemtelenül, azt nem tudom. De, hogy sokunknak keserű a szája, ezt tudom. Erről sem kell hallgatni.

A nyárádgálfalvi unitárius egyházközség testvérgyülekezete a Kansas City-i All Souls Unitarian Church, amely kapcsolat nagyon eredményes volt. Levélváltások, telefonbeszélgetések után 1991-ben a testvérgyülekezet meglátogatta egyházközségünket. Úgy látták és értékelték, hogy gazdasági összevisszaságban a legfontosabb a gazdasági segítség, amely véleményük szerint mezőgazdasági gépek vásárlása által a leghatékonyabb. Sajnos, az adomány kézbevétele után sokan arra gondoltak, hogy a templomjavításra használják fel, jóllehet a céladomány meghatározott célt tűzött ki maga elé. Nehéz küzdelmet jelentett a megvalósítás, de mégis eljutottunk oda, hogy az egyházközségnek taraktora, ekeje, tárcsája és bornái vannak, amelyeket az egyházközség földjeinek megmunkálására, a falu szolgálatára állítottunk be felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül, az adományozók meghagyása szerint. Így került átadásra a gyógyszeradományok a hét falut kiszolgáló körzeti orvosi rendelőnek is. Aminek a visszhangja még ma is megvan.

Most szeptemberben egy újabb látogatásra került sor, amikor a testvérgyülekezet 17 tagja ismét eljött hozzánk. A látogatást könnyebb volt megszervezni, mert jártak nálunk, ismerték a körülményeket, nem úgy, mint az első látogatás alkalmával, amikor nagy aggodalommal, kétségekkel, sőt félelemmel érkeztek egyházközségünkbe. A csoport vezetője Edward Lichfield, aki már többször járt egyházközségünkben, segített a kirándulás jó megszervezésében. De a látogatók közt volt az egyházközség lelkésze, John Weston és felesége is, aki ismeretségünk és levelezésünk nyomán tekintélyével eloszlatta a felmerülő kétségeket. Így hosszas romániai tartózkodásuk után szeptember 23-án érkeztek egyházközségünkbe. Örömmel találkoztunk régi és új ismerőseinkkel, akiket családnál szállásoltunk el, biztosítva minden személyhez, családhoz tolmácsokat, hogy könnyebb legyen a kommunikáció.

Az egyházközségnek ismét 1000 dollárt adományoztak a traktor-program fejlesztésére. De az anyagiaknál sokkal nagyobb értéket hoztak, Jason Stone személyében, aki vállalta, hogy kilenc hónapon keresztül angol nyelvtanfolyamot tart a marosvásárhelyi és a nyárádgálfalvi egyházközségekben azok számára, akik szükségesnek ér-

zik azt, hogy a mai idők kihívására válaszolva egy nyugati nyelvet megtanuljanak. A tanfolyam ingyenes, nekünk a szállást, kosztot és útiköltséget kell biztosítanunk, a testvérgyülekezet minden más költséget magára vállalt.

A nyelvtanfolyam megnyitására október 4-én került sor, amikor nagy meglepetésünkre 47 személy jelent meg, akik bejelentették részvételi szándékukat. Köztük voltak 1-4. osztályos tanulók, de fiatalok és felnőttek is. Kedd, csütörtök és szombat napokon három csoportban megindult az oktatás. A másik három nap Marosvásárhelyen folyik a nyelvtanfolyam. Erre a tanfolyamra úgy került sor, hogy Kansas City-i látogatásom alkalmával felvetették, hogy nyárára egy-két hónapra küldenének nyelvoktatókat. Tekintettel arra, hogy nem sok eredményt láttam az ilyen rövidtávú nyelvoktatásnak, kértem, ha lehet, olyan valakit küldjenek, aki legalább egy iskolai évet vállal, mert a nyári nyelvtanfolyam nem hozza meg a maga eredményét, mezei munka, szabadságok, kirándulások kizárják az eredményes oktatás lehetőségét.

Sajnos ennek is vannak buktatói. Tanácstermünk kicsi ilyen rendszeres oktatásnak, nincs meg a szükséges bútorzat, felszerelés. Ezért az iskolához fordultunk, hogy a délutáni órákban - amikor oktatás nincs - osztálytermet bérlünk, vállalva annak költségeit és felelősségét is. Sajnos az iskola igazgatója határozottan elutasított, bár mi arra számítottunk, hogy a tanügyi káderek lesznek azok - mivel a nyelvtanfolyamon többen is részt vesznek -, akik az ügy mellé állnak. Úgy látszik, a régi beidegződés, szellem még ma is él, és uralkodik.

A látogatás nagyszerű hangulatban zajlott le. A testvérgyülekezet tagjai szeptember 15-én érkeztek Bukarestbe, majd Konstanca, a moldvai kolostorok, Szinaja, Brassó, Segesvár meglátogatása után, szeptember 23-án egyházközségünkbe. Marosvásárhelyről autóbusszal küldtünk tolmácsokkal az egész programra, útvonalra. Kívánságuk szerint 24-én szüreti bált rendeztünk - a hagyomány szerint -. Vendégeink részt vettek a környező falukban a bálra való meghívásban. A szüreti bál alkalmával a csőszánc után megismerték az erdélyi szüreti bál minden mozzanatát, a szőlőlőpástól a koszorúk árverezéséig, a tombolák kisorsolásáig, amikor éjjelkor a csőszök és vendégeink egy közös éjjeli vacsorán vettek részt, amit a csőszök szülei szerveztek meg. A népművészeti kiállításra, amit szintén igényeltek, szötteseket, faragásokat, varrottasokat, kerámiát gyűjtöttünk össze, amiből vendégeink vásárolhattak is.

Az őszi hálaadás ünnepe alkalmából az istentisztelet, az amerikai szokás szerint, a kezdő ének elhangzása után gyertyagyújtással kezdődött, az imát a helyi lelkész, a szószéki szolgálatot John Weston lelkész végezte (Jn 10,11 alapján), magyarra Kolcsár Magda fordította. Az úrvacsorai beszédet a helyi lelkész mondta, a testvérgyülekezet lelkészével közösen osztották ki az úrvacsorai jegyeket, az imákat közösen mondták. A záró ima elhangzása után a gyülekezet tagjai kezüket összefogva énekelték el a testvérgyülekezetben szokásos békeségéről és szeretetről szóló éneküket.

Az istentisztelet befejezése után a két egyházközség vezetősége külön gyűlést tartott, ahol az egyházközségnek átadták pénzübeli adományukat, megtárgyalták gondjaikat, örömeiket.

Hétfőn 24-én reggel vendégeink Korond, Székelykeresztúr, Szeben, Déva érintésével Temesvárra utaztak, majd repülön Kansas City-be.

E látogatás a testvérgyülekezet részéről a szeretet, a segítőkészség megnyilatkozása volt és marad. Ezt kell becsülnünk, értékelnünk, viszonznunk. Egyházközségünk gazdagodását szolgálta. És ebben nekünk, az egyházközség tagjainak nem kell-e részt vállalnunk? Hisz minket gazdagított, mi ismerkedtünk meg olyan testvérekkel, akikkel való kapcsolat hosszú távon jelenthet valamit "magunknak" is. Erre az 1991-es látogatás is bizonyítékot szolgál. Csomagokat, esküvői ajándékokat küldtek a házigazdáknak. Erről nem feledkezhetünk el. Nem is szabad. De egy bizonyos, hogy egyházközségünk anyagiakban is gazdagabb lett, ezért senki semmit nem áldozott, csupán vendégszeretetről tett biznyságot, amely az erdélyi ember ismertető jele a nagyvilágban. Ez nagyon nehéz? Nem hinném, hogy különösebb teher volna! Nem más, mint egyfajta megnyilatkozása a hitközösségünk iránt érzett szeretetnek.

A testvérgyülekezet látogatásának konkrét eredménye van, amely nem másé csak a miénk. Az ellentétek, hiszem, hogy elcsitulnak, ha nem engedünk hangot olyanoknak, akik szítják a tüzet, a látszólagos jóindulatot fondorlattal helyettesítik. Én hiszem, hogy a kapcsolat tovább bővül, a megindult nyelvtanfolyam is ezt fogja szolgálni, hogy a résztvevők elmondják véleményüket angolul a szeretet, a megértés evangéliumi nyelvén is.

ifj. TÖRÖK ELEK
Jelkész

UNOSZ konferencia Marosvásárhelyen

Az unitárius nőszövetségek országos találkozóját 1994. szeptember 4-én tartottuk Marosvásárhelyen. A meghívott 46 nőszövetségből 82 küldött 25 nőszövetséget képviselt, a vendéglátó marosvásárhelyi Nőszövetség 70 jelenlevő tagja mellett. Más nőszövetségek és szervezetek 15 képviselője is részt vett.

A konferencia a marosvásárhelyi unitárius templomban vasárnap reggel 9-kor rövid áhítattal kezdődött, imát mondott Szeredai Noémi teológiai hallgató.

Zsakó Erzsébet, az UNOSZ ügyvezető elnöke köszöntötte az egybegyűlteket és ismertette a konferencia programját.

Az egyházi központ nevében Kolcsár Sándor esperes meleg hangon üdvözölte a nőmozgalom ezen jelentős megnyilvánulását és sikert kívánt a konferencia résztvevőinek.

A vendéglátó marosvásárhelyi Nőszövetség elnökének, Kolcsár Magdának üdvözlő szavai után megkezdődtek a tulajdonképpeni munkálatok.

Elhangzott a titkári beszámoló a nőszövetségek és az UNOSZ választmányának munkájáról az elmúlt időszakban, majd Veress Jolán ellenőr felolvasta a pénzügyi jelentést. A vitaindító előadást a család évének jegyében Asztalos Klára, a kolozsvári Nőszövetség küldötte tartotta, aki beszámolt svájci tapasztalatairól a szociális munka témakörben.

Ezután kezdődött az ünnepi Istentisztelet, amelyen a szószéki szolgálatot Ferenczy Enikő végezte. Ünnepi műsor következett ezután: Kerekes Tóth Erzsébet ének száma és Bögöziné Molnár Tünde orgonaszóolója. Igazi meglepetés volt a Marosvásárhelyi Nőszövetség szavalókórusa által előadott Család és anyanyelv című összeállítás, amelyet Kisgyörgy Zoltánné Barla Júlia állított össze és tanított be.

A csoportos megbeszéléseken a nőszövetségek szociális tevékenységének eszmei és gazdasági vonatkozásairól volt szó, Jakabházy Vera alelnök, illetve Zsakó Erzsébet elnök vezetésével. Az ebédszünetben a vendéglátók finom falatokkal, süteménnyel, üdítővel, kávéval kínálták a nőszövetségek tagjait. Lazításként városnéző séta következett Kopacz Imolának avatott vezetésével.

A konferencia záróülésén Zsakó Erzsébet kiosztotta az Örökös Tagságot igazoló emléklapokat azoknak a nőszövetségi tagoknak, akik 1948 előtt is aktív tagjai voltak a Nőszövetségnek. Majd a tagok megvitatták és elfogadták a Közgyűlés Határozatát, amely irányadó az elkövetkező év tevékenységére.

Páll Lenke sepsiszentgyörgyi és Benedek Enikő kolcsári nőszövetségi tagok versműsora után Kolcsár Sándor esperes hálaadó szavaival zárult Nőszövetségeink ötödik országos találkozója.

Rövid tudósításunkat nem fejezhetjük be anélkül, hogy köszönetet mondjunk a Marosvásárhelyi Nőszövetség minden egyes tagjának a Közgyűlés kifogástalan megszervezéséért és azért az önzetlen szeretetért, gondoskodásért, amelyben a meghívottakat részesítették.

PASKUCZ VIOLA
az UNOSZ titkára

Az UNOSZ Marosvásárhelyen tartott Közgyűlésén hozott HATÁROZATA:

I. Szervezeti kérdések

1. Az országos Közgyűlést vándorgyűlés formájában tartjuk 1995 szeptember első vasárnapján, a képviseleti normák szerinti részvétellel. 1994. december 31-ig várjuk a nőszövetségek jelentkezését a Közgyűlés fogadására.

2. Egyházköri gyűlések alkalmával köri nőszövetségi találkozót tartunk.

3. A Közgyűlésen az egyházkörhöz tartozó nőszövetségek munkájáról a köri felelősök fognak beszámolni, így a kérdőíveket is ők kapják és összesítik. A titkári jelentés az UNOSZ választmány tevékenységét elemzi.

4. A lelkeszelesek évenként egyházkörönként találkoztartanak. A szervezéssel megbízott köri felelősök közlik az időpontot az UNOSZ választmányával. Kolozs-Torda: Székely Ilona, Kövend; Maros-Küküllő: Balázs Sára, Szentgerice; Székelyudvarhely: Kelemen Éva, Oklánd; Székelykeresztúr: Báró Gabriella, Székelykeresztúr; Sepsiszentgyörgy: Andorkó Rozália, Vargyas

II. Lélekápolás - közművelődés

5. A nőszövetségek segítsék a valláserkölcsi nevelést és az ifjúsági mozgalmat.

6. AZ UNOSZ anyagilag és erkölcsileg támogatja az ifjúsági táborok szervezését, főleg a szörványban élő gyermekek számára. Vidéki nőszövetségek elemezzék helyi, esetleg cseretáborok létesítésének módját és feltételeit.

Közöljük az eredményt az UNOSZ választmányával 1995. március 15-ig.

7. Az UNOSZ támogatja ifjúsági anyanyelvi-vallás-erkölcsei nevelési központ kialakítását Lupényben, az Egyházközség új épületében.

8. Az UNOSZ a nőszövetségek képviselői részére szervezzen önismereti-személyiségfejlesztő lélektani tanfolyamot 1995 nyarán, Homoródszentmártonban (20 személy részvételével).

III. Szociális kérdések

9. A nőszövetségek 1994 IV. évnegyedében más szervezetekkel közösen megkérdik a szociális igényeket felmérő munkát. Az UNOSZ 1994. október 31-ig kiküldi az egységesített, számítógépes adatfeldolgozáshoz megfelelő kérdőíveket.

10. A szociális igényekkel a lehetséges szolgáltatásokat is fel kell mérni. Főleg nagyobb helységekből ajánlatos diszpécser-szolgálatot szervezni a szociális gondozói hálózat megteremtése érdekében.

IV. Gazdasági kérdések

11. Az UNOSZ ismétlje meg 1995 január elején a kézimunka-tanfolyamot.

12. Az UNOSZ tanulmányozza egy egységes alapítvány megteremtésének lehetőségét a szociális gondozással kapcsolatos alapok kezelésére és irányítására.

13. A nőszövetségek karolják fel a falurizmus megszervezését, mint a közösség anyagi fellendítésének egyik formáját, esetleg csoportok szervezett körútjaként, több község együttműködésével.

Köri nőtalálkozó Várfalván

Az idén a kolozs-tordai egyházkörben is megszervezték a köri nőtalálkozót. 1992-ben javasolta az Országos Nőszövetség közgyűlése, hogy évente körönként találkozzanak nőink, hogy egymást és egymás munkáját megismerjék. A találkozó a köri közgyűlés mellett került megrendezésre, szervezője Székely Miklósné Surányi Ilona, az UNOSZ választmányi tagja, köri megbízott volt. 13 egyházközség női találkoztak. Sajnáljuk, hogy nem minden egyházközség válaszolt hívásunkra, s főleg a lelkes-felelőségek távolmaradását hiányoltuk. Az UNOSZ vezetőségét Zsakó Erzsébet ügyvezető elnök képviselte, aki bevezető előadásában a nőszövetség múltjáról, jelenéről és jövődöbéli feladatairól beszélt, felidézve az egyházkörben hajdan tevékenykedő nőszövetségek és buzgó női vezetők munkájának emlékét. Ezután a jelenlévők beszéltek munkájukról, terveikről, átadva tapasztalataikat, tanulva a mások eredményeiből.

Legelőször Léta Erika a *petrozsényi* nagyon szép tevékenységről számolt be, ahol a nőszövetség tagjai aktív részt vállaltak a templom, a lelkesi iroda, tanácsterem és a nőszövetségi szoba díszítésében, rendbentartásában, kézimunkák készítésével, takarítással. A 107 tag közül 12-en varrták a szebbnél-szebb terítőket, könyvborítókat. Emellett rongyszönyegeket szöttek, karácsonyi csomagokat készítettek. Kiemelte a szörványban élő gyermekek részére szervezett tábor jó hatását a gyülekezeti élet fellendülésére és kérte ezek megismétlését a jövődöben. Ehhez hozzászólt a kövendi kiküldött is, javasolva a táborok kiszélesítését Rüszt Tiborné a különböző vidékek gyerekeinek

együttös üdültetését javasolta, amely a szörványban élő gyermekek nyelvismeretének is jót tenne.

Az *aranyosrákosi* nőszövetség részéről Pethő Árpádné Biró Rozália számolt be munkájukról, rendezvényeikről és a kézimunkakör tevékenységéről.

A *kolozsváriak* munkájáról Csomós Béláné Banga Gizella számolt be, ahol a három egyházközség közös nőszövetsége nagyon változatos tevékenységet folytat, a segélyező bizottság, az orvosi rendelő, a havi összejövetelek mellett a kézimunkakör különböző csoportjai tartják össze a nagy városban szétszórtan élő s főleg magányos nőket.

A *bágyoni* helyzetről Papp Lászlóné tiszteletes asszony számolt be, ahol főleg az ifjúsági mozgalom virágzott fel, az idősebb asszonyokat nem tudták kellőképpen bevonni a munkába.

Sinfalván még nem alakult meg a nőszövetség, talán most a találkozó után ott is szervezett formát kap a nők munkája, akik eddig is dolgoztak, részt vettek az egyházközség munkáiban, vendéglátások, rendezvények alkalmával.

Magyarszováton sem alakult meg még a nőszövetség, de talán a találkozó résztvevők megismerték ennek a munkának szépségét, és rövidesen onnan is hírt kaphatunk egy új nőszövetségről.

Tordatúr és *Szind* részéről Rüszt Tiborné tiszteletes asszony vett részt a találkozóon, itt sem alakult még meg a nőszövetség, de az asszonyok dolgoznak s remélhetőleg kialakul itt is a nőszövetség megalakításának lehetősége. Először eredményeket akarnak felmutatni s azután akar-nak neki szervezeti keretet adni.

Kövenden a változások előtt komoly közösségi élet volt, de Székely Miklósné véleménye szerint a fordulat rossz irányban befolyásolta az embereket, s a közösségi érdekek helyett az egyéni érdek került előtérbe. Régebben az óvoda érdekében kézimunka-esteket szerveztek, előadásokat rendeztek, de ezek most mind elmaradtak. Meg kell találniuk a jövődöben azokat a tevékenységi formákat, ami vonzza az asszonyokat!

Várfalváról Balló Ilona elnökön számolt be. Ők is dolgoznak, teadélutánokat szerveztek, a jövedelemből a művelődési otthon akarják rendbetenni, de az eddigi jövedelemből még a tetőjavításra sem futja. Különben a várfalviak vendégszeretete és ügyessége tette kellemessé találkozóink légkörét. amiért hálás köszönetet mondunk ezúton is. Pálffi Gadó Anna idős nőtestvérünk érdekes adatokkal gyarapította ismereteinket a várfalvi nőszövetség történetéről.

Nagyváradról Kiss Törék Ildikó művészön számolt be, akinek szép irodalmi összeállítása emelte a köri gyűlés és a nőtalálkozó ünnepi hangulatát. Váradon a két nagy püspökség árnyékában kis lélekszámú unitárius közösség él, szeretetvendégségeket rendeznek, karácsonyi csomagokat készítettek, s jelen vannak mindig az ökumenikus rendezvényeken is. Hat unitárius gyermek balatoni nyaraltatását is sikerült megszervezniük.

A nők egy része részt vett a hangulatos és főleg nagyon gazdag és izletes közebeden is.

Mindent összevetve, találkozóinkat hasznosnak ítéljük meg, reméljük, jövőre ismét találkozunk, s akkor talán kevesebb lesz a távolmaradó, s több lesz a szervezett nőszövetség, mindnyájunk hasznára és épülésére!

ZSAKÓ ERZSÉBET

SZÉKELYKERESZTÚRTÓL KOLOZSVÁRIG

Isten segítségével vágyaink valóra váltak, és az elsőként megszervezett két 10-es unitárius osztály találkozhatott október 22-23. napjain Kolozsváron az "egyszer volt, hol nem volt" "kincses városban" a ködfátyol lepte tündérvilágban. Huszonöt székelkeresztúri diák Fekete János igazgató, Czire Irma osztályfőnöknőnk és az osztályban tanító tanerők egy csoportja - igazi kiránduló hangulatban utaztunk vendéglátóinkhoz.

Az autóbusz hangos volt az énekszótól, jobbra-balra ringtak a kis műsorunkra vitt, vállfára aggatott székelruhák. Még az idő is nekünk kedvezett, melegsítésre változott az addigi hideg, szeles idő. Útközben magyarázatot kaptunk tanárainktól a mellettünk tovatűnő táj érdekességeiről, a települések, épületek történelméről. A Tordai-hasadék látványa után felkapaszkodtunk a Feleki tetőre, s onnan kitérült előttünk Kolozsvár látképe. Milyen lesz a találkozás? - izgultunk. A Brassaiba lépve az Orbán Balázs Gimnáziumhoz hasonló kép: a lépcsőkön a két névadó mellszobra, köztük felsorakozva vendéglátóink mosolygó csoportja, akik énekszóval köszöntöttek. Gyors ismerkedés, kínálgatás a fizikumban, az elszállásolás megbeszélése, a kétnapos program ismertetése, és máris indulás a Házsongárd felé.

A jelen diákjai, mi, a múlt emlékeit, a múlt nagyjait kerestük fel, hogy erőt merítsünk emlékükből a jövőért, hitünkért. Lenyűgözött a sírok sokasága, Fazakas István történelem szakos tanár szakszerű magyarázata. Koszorút helyeztünk el Brassai Sámuel síremlékénél, valamint Kriza János sírjánál. Műsorral is adóztunk, hisz cserkészcsapatunk az ő nevét viseli.

Alig bírtuk követni lelkes kalauzunkat, aki ötven síremléket szeretett volna legalább bemutatni a nevezetesebbek közül. Szavaiból kiérettük a figyelmeztetést: vigyázzunk, akadályozzuk meg az ártó kezek gaztetteit, ápoljuk, őrizzük elődeink emlékét, hiszen Apáczai, Szentiványi, Reményik, Dsida, Kós, s az ott pihenő sok jeles és más névtelen bennünket erre köteleznek, s a folytatásra.

E látogatás után jól esett házigazdáinknál az ebéd, s már igyekeztünk is vissza a Brassaiába. Meghatott bennünket az Egyházi Képviselő Tanács figyelmessége, hogy értékeltek bennünket, diákokat és fogadást rendeztek tiszteletünkre.

Egyházi nagyjaink portréi alatt áhítattal hallgattuk dr. Szabó Árpád sokatmondó szavait. Átnyújtottuk szerény ajándékunkat, amivel viszonzni próbáltuk házigazdáink figyelmességét. Szemrevettük a Brassai Gimnázium ősi zászlaját, majd egy maroknyi műsorral kedveskedtünk lelkes közönségünknek. Mindezt a táncest követte, melyen a barátság szálai megerősödtek. Rendkívül forró volt a hangulat.

A vasárnapot reggeli áhítattal kezdtük az unitáriusok központi templomában. Az áhítatot Jakab Dénes lelkész, vallás tanárunk tartotta. Legyünk mustármag és kovász - ez a példázat visszhangzott lelkünkben. Ezután városnézésre indultunk dr. Gaál György veze-

tésével. Ezt vétek lett volna kihagyni, különösképpen, hogy ilyen nagyszerű ember lehetett az idegenvezetőnk.

Szavai nyomán életre keltek Kolozsvár épületei, templomai, utcái. Konkrét példáit láthattuk a gótikának, a barokknak, a reneszánsznak. Értékelhettük az ódon falakat, a szűk, zezugos belvárosi utcákat, a gazdag múltat, a váltakozó időkkel dacoló jellemet. Láthattuk Mátyás király hatalmas lovasszobrát, Fadrusz János zseniális alkotását, a Szent Mihály templomot. Imitt-amott keserűen tapasztaltuk, hogy mit nem képes tenni egy törzsi önimádatban élő, hamis eszmevilágban tevélygő, beteges kisebbségi érzéssel küzdő nacionalista polgármester.

Szép ráadás volt a városnézésre a színházlátogatás. Megnéztük a "János vitéz" daljátékot Dehel Gábor rendezésében. Ketten közülünk - a színjátszás nagy rajongói - autogramot is kaptak. A Sötétség Országa Dante Alighieri poklára emlékeztetett, Tündérország a Paradicsomra. Lenyűgöztek a nagyszerű technikai megoldások, a gyönyörű színpadkép, a mesés kosztümök, a csodálatos énekszámok.

Újra visszamentünk a kedves családokhoz, megköszöntük kedvességüket, vendégszeretetüket.

A búcsúzás hosszadalmas volt. Alig akartunk elválni újonnan szerzett barátainktól. Köszönjük egyházunk vezetőinek, dr. Rezi Elek professzornak, Bencze Ágnes igazgatónőnek, a brassais és saját tanárainknak ezt a szép két napot.

Ezalatt az idő alatt még inkább meggyőződünk, hogy helyt kell állnunk, s Istentől ránk bízott feladatainknak eleget kell tennünk. A Székelkeresztúrig megtett út hosszú volt, de alkalmat adott a mély gondolkodásra: valóban, tőlünk is függ nemzetünk sorsa?

CZIRE IRMA osztályfőnök; CSÁKI LEVENTE és PÁLLFY TAMÁS-SZABOLCS

Gy. Szabó Béla: Október - famestet

"Bejárom a kerek világot"

Nemrég, számomra különös vendég lépte át otthonunk küszöbét: Marlin Levenhar 26 éves amerikai unitárius fiatalember, akinek úticélja Egyiptom. Az útvonalát úgy állította össze, hogy felkeresse a világban élő unitáriusokat, azzal a céllal, hogy megismerje életmódjukat, kultúrájukat. Majd ha hazatér Amerikába, szándékában áll megjelentetni egy könyvet, melyben beszámol világszerte utazásának tapasztalatairól.

Még annyit megjegyeznék, hogy útját Egyiptomig nagyrészt kerékpáron teszi meg. Napjában 100 km-t karikázik, és ha úgy adódik, éjszakáit az országút mentén tölti sátrában.

Hazaérkezve Amerikába megkezdte teológiai tanulmányait a Chicago-i Egyetemen.

Hadd halljuk, mit is mesélt nekünk, amíg Kolozsváron tartózkodott.

-Mikor kezdted el ezt az utazást és merre tartasz?

-1990 augusztusában hagytam el Amerikát, miután felvételiztem az egyetemre. Japán volt az első állomás, ahol angol nyelvet tanítottam 2 évig, hogy összegyűjtssem az utazáshoz szükséges pénzt.

1992 májusában keltem útra kerékpárral. Átutaztam Japán, majd Kínán. Ezt követően Tibetet, Nepált, Indiát látogattam meg. Ezekután Észak-Pakisztánba mentem, miután visszatértem Indiába. Tajföldön át Vietnámba karikáztam, ahonnan visszatértem Kína északi részére. Hongkongban és a Fülöp-szigeteken is megfordultam. Innen repülővel Észak-Lengyelországba repültem, ahol megkezdtem

kelet-európai utazásomat: Csehországon, Szlovákián, Magyarországon át érkeztem Romániába, Erdélybe.

-Mi a célod?

-Célom a meggazdagodás. De nem anyagilag. Tapasztalatokban szeretnék gazdaggá lenni, ami majd hozzásegítsen ahhoz, hogy jó unitárius lelkész lehessen. Remélem, hogy nagyon sok unitáriust fogok megismerni a világban, akikkel majd szoros kapcsolatot építhetek ki.

-Honnan is származol?

-Amerikai vagyok. Illinois állambeli. Chicagói lakos.

-Honnan tudod, hogy hol élnek unitáriusok a világban?

-A bostoni Unitárius Univerzalista Egyháztól kaptam néhány információt, akiket nagyon meglepett kitűzött céloim.

-Honnan tudod, hogy kiket kell megkeresned?

-Lépésről-lépésre haladok. Találkozom egy személlyel, akitől megtudom egy másik személy címet. Így szerzek tudomást az unitáriusokról.

-Mesélj valami érdekes történetet, amiben részed volt eddigi utad során.

-Nagyon sok történet van. Ez az utazás lehetőséget nyújt arra, hogy megismerkedjem sok emberrel és bizonyos népek szokásaival. Így részese voltam Japánban a teázás rituáléjának. A Himalája barlangjaiban szentéletű remetékkal találkoztam. Meglátogattam a világ legmagasabban fekvő kolostorát Tibetben, 4400 méter magasságban. A sivatagban több Pakisztán meg India felé tartó utassal találkoztam. Utam során összeakadtam néhány nomád népcsoporttal is. Nagyszerű helyek voltak ezek, és csodálatos embereket ismerhettem meg. Mikor a Fülöp-szigeteken voltam, meglátogattam egy kicsi falut, ahol egy unitárius családnál laktam. Vasárnap, istentisztelet előtt, reggelikor megkérdeztem, hogy milyen hús van az asztalon. Mire azt válaszolták, hogy kutya. Nagyon meglepődtem. Az illető család nagyon szegény volt, így hát nem ettek minden nap, vagy minden héten húst. Az én jelenlétem egy kivételes alkalom volt számukra. Azzal, hogy húst készítettek, vendégszeretetüket bizonyították. Természetes, hogy megettem, de utána két hónapig nem tudtam egy kutyának se a szemébe nézni.

-Mikor térsz vissza Amerikába?

-1995 márciusában.

-Hol töltöd az ideid karácsonyt?

-Az a tervem - és remélem sikerülni fog -, hogy Izraelben, Betlehemben legyek az ünnepen. Ez a vágyam.

-Minden jót kívánunk neked!

Lejegyezte: MAKSAY MAGDOLNA

RUTH ÉS BOÁZ

Nagy éhínség köszöntött az országra. Amikor már reménytelennek látszott a helyzet, sokan elvándoroltak Kánaán földjéről.

Útnak indult Elimélek is a feleségével, Naómival és két fiával. Moáb országában letelepedtek, évekig ott maradtak. Felnőttek a fiúk és megházasodtak. Aztán meghalt Elimélek, és meghalt a két fiú is. Naómi magára maradt két menyével.

Naómi hírt hallott hazájából, véget ért az éhínség. Elhatározta, hogy hazatér. A két menyé is vele indult, hiába akarta őket lebeszélni Naómi.

Már elértek Izrael határára. Ekkor Naómi újra megpróbálta őket visszaküldeni:

- Menjete leányaim, forduljatok vissza! Miért jönnétek velem? Menjete vissza szüleitek házába, menjete férjhez, legyetek boldokok!

Egyikük sírva elköszönt tőle, de a másik fiatalasszony, Ruth így felelt:

- Ne unszolja, hogy elhagyjalak, hogy visszatérjek. Mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszálpsz, ott szállok meg: néped az én népem és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott halok meg, ott temessenek el engem is!

Együtt mentek hát tovább és érkeztek meg Betlehembe. Éppen árpaaratás ideje volt. Ruth elment, hogy a lehullott kalászsokot összegyűjtse. (Ez ugyanis a szegényeket illette.) Boáz földjére ment és egész nap szorgalmasan dolgozott. Boáz bízta a szolgálakat:

- Még a kévékből is húzogassatok ki, hadd gyűjtsön magának!

Ruthnak ezt mondta:

- Ne menj más mezőre, maradj az én szolgálaimmal. Mert elmondták nekem mindazt, amit anyósoddal tettél. Legyen bőséges jutalmad az Úrtól, Izrael Istenétől!

Másnap Boáz leült a város kapujában, maga mellé vett tízet a város vénei közül. A kapun jött kifelé Naóminak egy távoli rokona. Boáz megszólította:

- Naómi el akarja adni egy régi birtokát. Kérlek mondd meg, megveszed-e magadnak?

- Megveszem - válaszolta a rokon.

- Amikor megveszed a szántóföldet: a moábi Ruthot is feleségül kell venned, hogy Elimélek neve fennmaradjon!

- Inkább mégsem veszem meg a régi birtokot. Vedd meg te, hiszen te is a rokonuk vagy!

Ekkor azt mondta Boáz a véneknek:

- Ti vagytok a tanúk, hogy én ma átvettem Naómitól, ami egykor a férjéé volt. És a moábita Ruthot is feleségül veszem!

Összeházasodtak, esztendőre fiúk született. Obédnak nevezték. Ő volt Dávid király nagyapja.

